

Què està passant?

Les lectures sobre la realitat social poden arribar a ser tantes com els ulls que la llegeixen. Sobre tot en un context de crisi sistèmica en què l'actualitat s'ha accelerat i els esdeveniments s'han precipitat fins al punt que no se succeeixen sinó que se superposen. A més de trencar la relativa pau social dels anys anteriors a la crisi, són moltes les persones que viuen perplexes davant la incertesa i es pregunten: què està passant? Malgrat la senzillesa de la pregunta, la resposta no és gens fàcil i requereix una anàlisi acurada que tingui present la complexitat del moment. Així i tot, es pot assajar una lectura que ajudi a interpretar de manera simplificada la realitat.

Seguint les pautes del mètode científic, el primer que caldria fer per interpretar aquesta realitat complexa és agrupar els fets observats segons una característica comuna. Per exemple, l'actualitat de la setmana passada es podria ordenar segons els esdeveniments relacionats estrictament amb la política i els esdeveniments relacionats genèricament amb la societat.

D'una banda, en el grup polític caldria incloure-hi com a grans temes de l'escenari institucional la constitució del Parlament de Catalunya en la seva desena legislatura, la firma de l'anomenat Pacte per la Llibertat entre CiU i ERC i el debat d'investidura del president de la Generalitat. A més, en l'escenari d'acció de govern s'hi trobaria el deute de 400 milions d'euros de la Generalitat a les entitats del tercer sector; la compareixença de Rodrigo Rato davant de l'Audiència Nacional pel cas Bankia; la negativa de Wert a negociar el contingut de la Lomce, i l'ajornament de la paga de desembre dels funcionaris fins passat Nadal.

D'altra banda, en el grup social caldria incloure-hi l'augment del

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

risc de pobresa al 26,4% entre la població catalana menor de 16 anys; la reducció de quasi 4.000 treballadors de la plantilla de la Generalitat durant el 2012 –el 70% dels quals formaven part del cos docent–; el fet que dues de cada deu persones sense sostre viuen a Catalunya i que la meitat s'han quedat sense casa en perdre la feina, i el seguiment de les tancades del personal laboral als hospitals públics catalans en protesta contra les retallades en salut.

Ordenats els casos, caldria formular possibles explicacions sobre el perquè dels fets observats a tall d'hipòtesi. Una primera hipòtesi merament descriptiva seria que les decisions preses en la vida política tenen clares conseqüències sobre la vida social: no pagar el deute de les entitats del tercer sector té clares conseqüències per a les persones sense sostre i el risc de pobresa; seguir endavant amb la Lomce té clares conseqüències per a l'educació pública catalana, que, en el darrer any, amb la manca de renovació d'interins ha perdut

Dos anys s'han convertit en una eternitat en la qual és difícil preveure si es tindrà feina i si es podrà decidir

molts recursos humans. Validada la primera hipòtesi, podria sorgir una segona qüestió: per què com més manifestos són els efectes de les decisions polítiques en la dinàmica social més augmenta la manca de credibilitat de la ciutadania vers la política?

Una possible resposta a aquesta pregunta, també a tall d'hipòtesi, podria apuntar a la importància del temps social. Diàriament les notícies fan palès que el ritme de la vida política no coincideix amb el ritme de la vida quotidiana de la ciutadania. La precipitació no és una bona aliada de les decisions polítiques, però quan els fets socials es precipiten cal actuar. L'únic punt d'unió d'aquests ritmes dissonants és un futur incert davant la incapacitat de controlar l'agenda política i la dificultat de viure quotidianament amb un mínim de benestar material. Dos anys s'han convertit en una eternitat en la qual és difícil preveure què passarà: ¿es tindrà feina?, ¿es podrà decidir?

La incertesa sovint genera inseguretat, i la inseguretat es pot combatre construint noves certeses que requereixen dosis més elevades de fe. Aquestes certeses permeten fixar un horitzó i evitar la desesperació. El problema sorgeix quan l'horitzó no queda ben definit. Aleshores el risc és doble: no assolir l'horitzó o assolir-lo i que la realitat segueixi igual. En definitiva, es pot viure *Tot esperant Godot*, que tal com va escriure Samuel Beckett és un personatge de qui tothom parla però que ningú sap qui és. Però mentre s'espera Godot la vida passa i de vegades ho fa amb una cruesa quotidiana que no permet mirar més enllà de l'endemà. La dissonància entre Godot i l'endemà resta credibilitat a la política i desorienta la ciutadania, que ja no sap on mirar i es pregunta: què està passant?